

Sprawozdanie z III spotkania dyskusyjnego

Zespołu Lokalnej Współpracy w ramach projektu Planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 PLB 280008 „Puszcza Piska”

W ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” dnia 06 grudnia 2012 r. w Urzędzie Miejskim w Piszku odbyło się III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy.

W spotkaniu wzięły udział 34 osoby, wśród których znaleźli się m.in. przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, wykonawcy PZO (konsorcjum firm: InterTIM i „Środowisko” S.C.) oraz przedstawiciele gmin, starostw powiatowych, itd.

Spotkanie otworzyła pani Iwona Mirowska-Ibron (Planista Regionalny RDOŚ w Olsztynie), która po przywitaniu obecnych gości oddała głos przedstawicielowi Wykonawcy, tj. panu Piotrowi Kwiatkowskiemu.

Piotr Kwiatkowski po przywitaniu gości zaznaczył, że od czasu ostatniego spotkania zmieniły się uwarunkowania dotyczące opracowania przedmiotowego planu zadań ochronnych, a mianowicie powstała inwentaryzacja ornitologiczna terenu Puszczy Piskiej. Poinformował zgromadzonych gości, że dzień wcześniej odbyło się spotkanie z przedstawicielami nadleśnictw odnośnie zadań przewidzianych dla terenów leśnych, zaś spotkanie, które się w tym momencie odbywa będzie dotyczyło działań przewidzianych w PZO na terenach nieleśnych.

Następnie przedstawił tematy spotkania, m.in:

1. Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, w tym przedmioty ochrony i ich rozmieszczenie,
2. Stan zachowania przedmiotów ochrony,
3. Zagrożenia,
4. Cele zadań ochronnych,
5. Ocena dokumentów planistycznych w kontekście działań na rzecz przedmiotów ochrony,
6. Wytyczne do gminnych dokumentów planistycznych,
7. Działania ochronne,
8. Działania z zakresu ochrony czynnej.

Pan Kwiatkowski omówił zweryfikowaną listę przedmiotów ochrony, która uległa poszerzeniu, aktualnie są na niej 33 gatunki, z których znaczna część nie pochodzi z załącznika I. Wśród tych gatunków 26 to gatunki nieleśne lub korzystające regularnie

z siedlisk nieleśnych, w tym 16 gatunków wodnych, 10 gatunków związanych z nieleśnymi mokradłami i 11 łąkowych lub w większym stopniu wykorzystujących użytki zielone.

Omówiono najistotniejsze zagrożenia:

1. Utrata i fragmentacja trzcinowisk,
2. Utrata użytków zielonych, np. przez zalesianie,
3. Wzrost obecności człowieka na wodach,
4. Rozpraszanie zabudowy na terenach otwartych,
5. Intensyfikacja rolnictwa i upraszczanie krajobrazu rolniczego,
6. Obecność elektroenergetycznych linii napowietrznych.

Przypomniano, jakie rodzaje działań przewiduje PZO:

1. Działania z zakresu ochrony czynnej,
2. Dotyczące modyfikacji lub utrzymania metod gospodarowania (obowiązkowe lub fakultatywne),
3. Uzupełnianie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony
4. Wytyczne dla planowania przestrzennego.

Następnie Piotr Kwiatkowski przypomniał zasady finansowania działań określonych w PZO. Przedstawione zostały na mapach wyniki inwentaryzacji ornitologicznej. Po czym Piotr Kwiatkowski przeszedł do omawiania przeanalizowanych dokumentów planistycznych (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Zwrócił uwagę na znaczne ilości terenów przewidzianych pod zabudowę (wyraźnie przewyższające potrzeby związane z demografią i poprawą warunków mieszkaniowych ludności stałej, co w przypadku realizacji zamierzeń będzie miało wymierne, negatywne, skutki dla środowiska przyrodniczego).

W dalszej kolejności Piotr Kwiatkowski przeszedł do omawiania poszczególnych działań przewidzianych PZO.

Omówił m.in.:

1. Oznakowanie szlaków turystycznych, w celu zapanowania nad ruchem turystów (żeby ruch turystów skupiał tam, gdzie będzie najmniej zagrażał przyrodzie).
2. Wydanie mapy turystycznej zawierającej informacje na temat Puszczy Piskiej i chronionych na jej terenie gatunków.
3. Utrzymanie stref ciszy na jeziorach.
4. Wydanie plakatów, ulotek i broszur o znaczeniu trzcinowisk dla bioróżnorodności i ich dystrybucja.
5. Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych pomostów.

Przy tym temacie głos zabrała Pani Sylwia Piotrowska (Starostwo Powiatowe w Pisz), informując, że na chwilę obecną likwiduje się bardzo dużą ilość nielegalnych pomostów, co i tak jest "kroplą w morzu potrzeb" z uwagi na niewystarczającą ilość pracowników. Wyżej wymieniona Pani nie zgodziła się ze stwierdzeniem, że jednostką odpowiedzialną za inwentaryzację i likwidację pomostów miałyby być Starostwo Powiatowe. Uważa, że powinny się tym zająć służby odpowiedzialne za wody, ich zarządca, tj. RZGW oraz Marszałek Województwa.

6. Pozyskiwanie trzciny na jeziorach może odbywać się tylko przy pokrywie lodowej, na jeziorach o powierzchni powyżej 200 ha, położonych poza rezerwatami i Mazurskim Parkiem Krajobrazowym. Należy zachować zasadę, że wielkość poletek użytkowanych w danym sezonie nie przekracza 5% powierzchni trzcinowisk na danym jeziorze, ustalonej na podstawie zdjęć lotniczych.

Pan Marek Kragiel (Gospodarstwo Rybackie Śniardwy) zadał pytanie, co było podstawą do ustalenia wartości „5%”? Czy pozyskanie trzciny z lodu jest niekorzystne dla środowiska?

Pan Kwiatkowski zwrócił uwagę, że dla poziomu eutrofizacji jezior nie stanowi to problemu, chodzi tutaj raczej o to, czy przylatujące wczesną wiosną chronione gatunki ptaków będą miały gdzie gniazdować.

Ustalono, że Pan Piotr dotrze do pozwoleń na wycinkę trzciny i zapisy PZO sformułuje tak, żeby nie zwiększać tego, co jest, ale i nie zmniejszać możliwości wycinki.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka (Nadleśnictwo Giżycko) zwróciła się z pytaniem, czy aby na pewno na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje zakaz wykaszania trzciny?

W związku z barakiem zgodności (Pani Alicja Kruszelnicka-Mazurski Park Krajobrazowy, Pani Aleksandra Krzysztoń-Rzodkiewicz ☒ RDOŚ Olsztyn) co do tego, czy Plan Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego spełnia wymogi PZO, Pan Piotr i przedstawiciele RDOŚ ustalili, że rozwiążą wspólnie ten problem. Pani Grażyna Czalej-Gawrycka zauważyła, że w PZO nie mogą być zawarte zakazy, a tym jest właśnie zakaz wycinania trzcinowisk, w związku z czym będzie na piśmie oprotestowywała PZO.

7. Wytypowanie 10 największych przystani jachtowych nieposiadających możliwości odbioru ścieków z jachtów i wyposażenie ich w odpowiednie urządzenia infrastruktury.
8. Pozostawienie bez ingerencji dotychczas nieuregulowanych odcinków rzek i zaniechanie dodatkowych regulacji na odcinkach rzek już częściowo uregulowanych, z wyłączeniem odcinków niezbędnych do prawidłowego rozrządu wód.

9. Pozostawianie na Krutyni, Pisie, Rybnicy oraz na jeziorach powalonych drzew, w sposób niezagrażający żegludze – docelowo poza rezerwatami ilość powalonych drzew powinna wynosić przynajmniej 3 szt./ km odcinka rzeki lub brzegu jeziora.
10. Dopuszczanie lokalizacji nowych pomostów, kąpielisk, przystani itp. w miejscach bezpiecznych z punktu widzenia ochrony ptactwa wodnego, wskazanych na załączniku graficznym.
11. Wprowadzenie na wszystkich akwenach, z wyjątkiem jezior Śniardwy (bez Sekst i Kaczerajna) i Mikołajskie, ograniczenia prędkości jednostek rekreacyjnych napędzanych silnikami do 12 km/h. Oznakowanie szlaków i przeprowadzenie kampanii informującej o nowych przepisach.

W dalszej części spotkania Pani Sylwia Piotrowska (Starostwo Powiatowe w Pisz) poprosiła o wpisanie również jeziora Bełdany, co zostało zaakceptowane przez Wykonawcę.

Z kolei Pan Karol Lisowski (Gospodarstwo Rybackie Ruciane Nida) poprosił o dodanie wyjątków w postaci, np. policji, służb porządkowych.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka zapytała o obecność przedstawicieli Urzędu Żeglugi Śródlądowej na spotkaniu i czy w przypadku ich nieobecności zostaną poinformowani, że to na nich będzie spoczywało oznakowanie szlaków i przeprowadzenie kampanii informacyjnej na własny koszt?

Pan Piotr Kwiatkowski zapewnił, że nawet jeśli wśród uczestników spotkania nie ma przedstawicieli UŻŚ, to zanim przedmiotowy PZO wejdzie w życie, zostaną oni poinformowani o propozycjach zapisów PZO.

PRZERWA

Po krótkiej przerwie rozpoczęto omawianie tematu postępującej degradacji łąk, przede wszystkim tych, które są na glebach torfowych i murszowych.

12. Przewiduje się realizację czterech zadań z zakresu małej retencji, kompleksu łąk na terenie PZO, m. in:

- opracowanie programu małej retencji, opartej na retencji wody w rowach i ciekach, poprzez budowę zastawek i innych urządzeń piętrzących w celu zatrzymania degradacji gleb hydrogenicznych. Zasadą programu powinno być trwałe utrzymanie w glebach hydrogenicznych użytkowanych rolniczo poziomu wody 15 – 40 cm poniżej poziomu terenu.

Głos zabrał Pan Adam Koronkiewicz (ARiMR w Pisz), który zwrócił uwagę na fakt, że z terenu Powiatu Piskiego z programów rolnośrodowiskowych korzysta 145 rolników,

prowadzących swoją działalność rolniczą na ok. 1600 działkach rolnych. Pan Adam Koronkiewicz zaapelował o zwrócenie uwagi na tych rolników, żeby zapisami PZO nie zablokować im możliwości korzystania z dopłat w ramach programów rolnośrodowiskowych.

Głos zabrał również Pan Krzysztof Miszkiel (Nadleśnictwo Giżycko), przypominając, że obecnie możliwe jest zalesianie gruntów w obszarach Natura 2000, jeśli zapisy PZO tego nie zabraniają. Dlatego ważne jest ujęcie tego problemu w przedmiotowym PZO, aby nie zablokować rolnikom możliwości zalesień gruntów.

13. Ograniczenie ekspansji trzciny i pałki wodnej na znanych siedliskach kropiatki, poprzez trzykrotne koszenie w okresie obowiązywania PZO płątów porośniętych trzcina i pałką wodną.

14. Budowa płyt gnojowych i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach hodowlanych w zlewniach jezior.

Pan Andrzej Knyżewski (Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Piszcu) dodał, że przedmiotowy zapis jest sprzeczny z obowiązującymi przepisami.

Pan Piotr Kwiatkowski zauważył zaś, że nie jest to obowiązek, ale dobra wola rolników, którym powyższy zapis stworzy możliwość korzystania ze środków unijnych.

15. Zachowanie różnorodności krajobrazu rolniczego.

16. Zachowanie trwałych użytków zielonych i śródpolnych polan, co wiązałoby się z ich niezalesianiem.

17. Zaniechanie melioracji odwadniających użytki zielone i tereny leśne.

18. Ekstensywne użytkowanie siedlisk derkacza poprzez:

- intensywność maksymalna: powstrzymanie się od koszenia łąk do 30 lipca i pozostawienie co roku 20 – 30 % każdorazowo innej powierzchni nieskoszonej. Utrzymanie na pastwiskach obsady poniżej 0,5 DJP/ha do 30 lipca, a po 30 lipca do 1 DJP/ha.

- intensywność minimalna: koszenie co roku 1/3 powierzchni, każdorazowo innej.

19. Uwzględnienie w decyzjach o warunkach zabudowy wymogów dotyczących nowych i przebudowywanych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia polegających m. in na: stosowaniu kabli izolowanych oraz linii wyposażonych w odstraszacze ptaków.

Pani Katarzyna Patermann (Urząd Miasta i gminy Mikołajki) zadała pytanie czy dokument PZO będzie aktem prawa, bo inaczej samorzady nie będą mogły wyegzekwować tego zapisu. Na co zarówno Wykonawcy jak i pracownicy RDOŚ potwierdzili, że dokument PZO będzie aktem prawa miejscowego.

Pan Artur Barański (RDOŚ Olsztyn) zauważył, że szkodliwość linii niskiego napięcia jest niewielka, w związku z czym należałoby, je wyrzucić z powyższych zapisów i zostawić tylko linie wysokiego i średniego napięcia, na co Wykonawcy się zgodzili.

20. Opracowanie planu przebudowy 100 km linii napowietrznych SN.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka zwróciła uwagę, że określenie konkretnej liczby, tj. 100 km, jest niefortunne. Lepszym byłby zapis „dążyć do modernizacji wszystkich linii”. Ustalono, że zapis ten zostanie zmodyfikowany.

Pan Artur Barański, zaproponował, że warto byłoby zwrócić się z zapytaniem do zakładu energetycznego o wytypowanie tych linii elektroenergetycznych, które według energetyków w związku ze swoim złym stanem technicznym wymagają przebudowy w pierwszej kolejności.

21. Kampania na rzecz ograniczenia stosowania ołowiu w wędkarstwie i myślistwie, poprzez opracowanie raportu dotyczącego skutków stosowania ołowiu w wędkarstwie i myślistwie.

Pan Artur Barański wyjaśnił skąd wynika problem. Metale ciężkie, które trafiają do organizmów zwierząt to są ksenoestrogeny, które powodują upośledzenie rozmnażania w przyszłym pokoleniu. Jeśli dany osobnik będzie miał nadmierną ilość tych substancji w organizmie, to jego dzieci będą bezpłodne, co w perspektywie powoduje spadek populacji.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka zwróciła uwagę, że kampania informacyjna jest dość kosztowna, ale skoro będą instytucje, które dostaną na to środki finansowe i będą się tym zajmowały to nie ma problemu. Na co Pan Piotr Kwiatkowski zauważył, że kwestia finansowa jest sprawą do dyskusji. Ostatecznie zmniejszono koszt do 50 tys. zł.

22. Objęcie ochroną strefową gniazd.

23. Ocena wpływu drapieżnictwa ssaków na populacje wybranych gatunków ptaków. Proponuje się w rejonach największego skupienia bączka, hełmatki, cyraneczki, kropiatki, zielonki, derkacza, i włośchatki przeprowadzić odłowy ssaków drapieżnych (norka, jenot, kuna, lis) i zbadać zawartość ich przewodów pokarmowych. Część powierzchni badawczej ogrodzić elektrycznymi pastuchami, a na części przeprowadzić odstrzały redukcyjne. Po czym zbadać skuteczność obu metod.

24. Egzekwowanie od wykonawców planów miejscowych i studiów uwarunkowań poprawności tworzenia opracowań ekofizjograficznych i prognoz oddziaływania na środowisko, tak jak o tym mówią przepisy.

Pan Jacek Schramke (Urząd Miasta i Gminy Ruciane Nida) zapytał skąd wzięła się wartość 300 m.

Pan Piotr Kwiatkowski zwrócił uwagę, że jest to wartość umowna i właściwie powinna być uzależniona od wielkości sporządzanego planu i charakteru okolicy.

Pan Artur Barański powiedział, że jest to właściwie umowna strefa płoszenia przy opracowywaniu raportu oddziaływania na środowisko.

Ostatecznie ustalono, że zostanie napisane, zamiast 300 m, „strefa oddziaływania”, której wielkość będzie ustalał RDOŚ.

25. Uwzględnienie w studiach zagospodarowania i miejscowych planach granic skupionej zabudowy, wyznaczonych na załączniku. Poza granicami skupionej zabudowy należy dopuszczać jedynie lokalizację siedlisk rolniczych oraz infrastruktury technicznej.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka zauważyła, że wpisanie takich wytycznych będzie rodziło konsekwencje dla samorządów zawierania powyższych wytycznych w planach miejscowych, zaś RDOŚ sprawdzania tego.

Na wniosek Pani Katarzyny Portmann ustalono, że pojęcie siedlisk rolniczych jest nieprecyzyjne i uznano, że lepszym zapisem byłoby „inwestycje kubaturowe”.

26. Zróżnicowanie wymogów dotyczących ocen oddziaływania na środowisko poprzez odstąpienie od wymogu opracowania raportu oddziaływania na środowisko w przypadku przedsięwzięć innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko, zlokalizowanych w wyznaczonych na załączniku graficznym granicach.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka zwróciła uwagę, że zawarcie zapisu w takiej postaci jest nakłanianiem RDOŚ do przestępstwa, w postaci odstępowania od raportu.

Pan Piotr Kwiatkowski zobowiązał się, że zmodyfikuje zapis, tak żeby nie budził on żadnych kontrowersji.

27. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu zabudowy w odległości mniejszej niż 100 m od jezior i nieuregulowanych odcinków rzek, poza granicami skupionej zabudowy wyznaczonymi w załączniku graficznym.

Pan Henryk Kulas (Gospodarstwo Rybackie w Mrągowie) poprosił o dodanie wyjątku dla przedsięwzięć dotyczących „racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej”.

28. Dopuszczenie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego realizacji nowych siedlisk rolniczych pod warunkiem posiadania pozbawionego siedliska gospodarstwa rolnego o powierzchni przynajmniej 12 ha lub usytuowania nowych budynków w odległości nie większej niż 50 m od budynków istniejących.

Na wniosek przedstawicieli samorządów zmieniono zapis dotyczący 12 ha, na taki sam jak w ustawie, mówiący o średniej wielkości gospodarstwa w gminie.

Wspólnie ustalono również, że odległość 50 m jest za mała w przypadku gospodarstwa rolnego, postanowiono, że wpisane zostanie 100 m.

29. Wprowadzenie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu zabudowy na glebach hydrogenicznych (torfowych i murszowych) poza granicami skupionej zabudowy.
30. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących wymogów dotyczących linii elektroenergetycznych nowych i przebudowywanych – omawianych na początku dyskusji.
31. Wprowadzenie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu budowy nowych i rozbudowy istniejących obiektów produkujących gnojowicę.

Ustalono, że zapis ten zostanie usunięty z PZO.

32. Wprowadzenie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu lokalizacji elektrowni wiatrowych w OSOP i do 2 km od OSOP.

Pan Artur Barański zaproponował zapis, „na terenach, które przedstawiają wyższe wartości przyrodnicze, których utrzymanie jest zgodnie z celami ochrony obszaru”. Temat pozostał jeszcze do rozpatrzenia.

Pan Marek Kragiel poruszył problem kormorana.

Głos zabrała Pani Iwona Mirowska – Ibron, która zwróciła uwagę, że trudno uznać kormorana za zagrożenie dla któregokolwiek z przedmiotów ochrony i że problem kormorana jest na chwilę obecną nie do rozwiązania na poziomie europejskim.

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka przypomniała, że nowelizacja ustawy o ochronie przyrody, umożliwi okresowe odstępstwa od zakazów i kormoran takim odstępstwem mógłby być objęty. Odstępstwo polegałoby na okresowym płoszeniu, odstrzałowiu itd. Takie też kroki RDOŚ może przyjąć. Dlatego ważne by było na etapie sporządzania PZO zdefiniowanie kormorana jako zagrożenia dla przedmiotów ochrony i wskazanie potrzeby odstępstwa od zakazów na obszarze OSOP w stosunku do niego.

Na powyższą propozycję nie zgodziła się Pani Iwona Mirowska – Ibron.

Na koniec dyskusji Pani Kornelia Dawid (Urząd Miasta i Gminy Ruciane-Nida) poprosiła o zdefiniowanie pojęcia „oczka wodne”. W związku z zakazem, jaki pojawia się przy wydawaniu decyzji warunkach zabudowy w odległości 100 m od przedmiotowych oczek wodnych. Często, bowiem zdarza się, że zapis „zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m o linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych” jest interpretowany w taki sposób, że nawet zbiorniki przeciwpożarowe traktowane są jako „oczka wodne”

Pani Grażyna Czalej-Gawrycka wyraziła sprzeciw co do zapisu dotyczącego niezalesiania odłogów w sąsiedztwie borów, na co Wykonawca zgodził się usunąć zapis.

Następnie Pani Grażyna Czalej-Gawrycka, krótko podsumowała spotkanie. Poruszyła temat finansowania zadań wyrażając opinię, że podmioty do których zostały przypisane zadania będą odpowiedzialne za pozyskanie środków na ich realizację. Zwróciła też uwagę, że RDOŚ będzie odpowiedzialny za kontrolę i egzekwowanie zapisów PZO.

